

แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชน

กรอบความคิด

จากการศึกษาถึงทฤษฎีและแนวความคิดของการพัฒนาความหมาย และหลักของการวางแผนองค์ประกอบ กระบวนการ และวิธีการวางแผน ทั้งในลักษณะโดยทั่วไป และในลักษณะของการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 สามารถสรุปแนวความคิดในการกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนของ เทศบาล เมืองกระบี่ อัน เป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการศึกษาได้ดังนี้

การพัฒนาพื้นที่ชุมชนของ เทศบาล เมืองกระบี่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในชุมชน และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ภายใต้เงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา ปัจจัยและเงื่อนไขดังกล่าวจะครอบคลุมทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง

การศึกษาเพื่อวางแผนการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเทศบาล เมืองกระบี่นี้ เป็นการศึกษาเบื้องต้นเพื่อเสนอแนวทางการวางแผนพัฒนาฯ ซึ่งได้กระทำภายใต้เงื่อนไข และขีดจำกัดหลายประการ อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาี้ ได้กำหนดแนวความคิดในเชิงวิชาการ แนวความคิดในเชิงปฏิบัติ และแนวความคิดในการศึกษา เพื่อกำหนดแนวทาง แผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดในเชิงวิชาการ

1.1 ชุมชน เมืองกระบี่ เป็นชุมชนในเขตอิทธิพลที่ใกล้ชิดของ เขตอิทธิพลของโครงการพัฒนาภาคใต้ตอนบน ซึ่งมีนโยบายในระดับภาค กำหนดให้เป็นชุมชนที่มีบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจน คือ กลุ่มพื้นที่เมืองชายฝั่งทะเลภาคใต้ เป็นเมืองหลักในการพัฒนา เป็นศูนย์กลางการขนส่ง การท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจ เป็นเมืองหลักที่มีบทบาทต่อจังหวัดและชุมชนใกล้เคียง โดยเป็นกิจกรรมมีด้านเศรษฐกิจ การค้าและบริการ ด้านการเกษตร เป็นศูนย์กลางการเกษตร ศูนย์กลางการบริหาร ศูนย์การด้านสาธารณสุข สาธารณูปการ และการศึกษา ฯลฯ ในขณะที่เดียวกัน บทบาทและหน้าที่ที่จะเกิดจากสถานะภาพของชุมชน และแนวโน้มความเจริญในระดับจังหวัด ก็เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ และในการวางแผนจะต้องประสาน

แนวทางและมาตรการต่าง ๆ ทั้งสอง เข้าด้วยกัน เพื่อให้การพัฒนาและแก้ปัญหา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งสู่จุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

1.2 การวางแผนพัฒนาฯ นี้ จะมุ่งเน้นประสานการพัฒนา-ปรับปรุง บริการโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และเสริมสร้างการประกอบกิจกรรมทาง เศรษฐกิจ อันถือเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของหน่วยงานในภาครัฐบาลและท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็จะพยายามส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจากภาคเอกชน และประชาชนในการดำเนินงานดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อลดบทบาทและภาระการดำเนินงานของภาครัฐบาลและท้องถิ่นลง

1.3 การวางแผนพัฒนาฯ นี้ ยึดถือหลักการ เสริมสร้างความยุติธรรมทาง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้การดำรงชีวิตของประชากรภายในชุมชน เมืองแห่งนี้ ดำเนินไปอย่างดี

1.4 การวางแผนพัฒนาฯ นี้ มุ่งเน้นส่งเสริมการพึ่งตนเองของประชาชน ทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาชุมชนต่อไปในอนาคต

2. แนวความคิดในเชิงปฏิบัติ

แนวความคิดในขั้นนี้ หมายถึง แนวปฏิบัติหรือกลยุทธ์ในการดำเนินงาน เพื่อให้แผนพัฒนาหรือแนวทางของแผนพัฒนาที่เป็นผลจากการศึกษา และได้เสนอไว้ นั้น สามารถไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่มีอยู่ แนวความคิดดังกล่าวมีดังนี้

2.1 การใช้มาตรการผังเมืองเป็นหลักในการดำเนินงาน การใช้มาตรการทางผังเมืองมีวัตถุประสงค์เพื่อการวางแผนและวางผังขั้นๆ ส่งเสริมและควบคุมให้การขยายตัวของชุมชนเจริญเติบโตต่อไปอย่างมีระเบียบ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาที่ได้วิเคราะห์กำหนดขึ้น ทั้งนี้โดยใช้กลยุทธ์ประสานการจัดระเบียบที่ดิน การกำหนดโครงการคมนาคมขนส่งและบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการพื้นฐาน ให้มีอิทธิพลชักนำให้การขยายตัวของชุมชนไปในทิศทางที่เหมาะสม

2.2 การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย และวาระในการพัฒนา การกำหนดพื้นที่เป้าหมายและวาระในการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การใช้ที่ดิน การคมนาคม-ขนส่ง และการบริการพื้นฐาน โดยให้มีการประสานสอดคล้องกัน จะมีส่วนสำคัญให้การขยายตัวของชุมชนเป็นไปตามลำดับขั้นที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร และงบประมาณของท้องถิ่นที่มีอยู่ค่อนข้างจำกัด

2.3 การจำแนกบทบาทในการพัฒนาและการให้บริการพื้นฐาน การดำเนินงานพัฒนาและการให้บริการพื้นฐานแก่ชุมชนภายในระบบและลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้น ถือเป็นภาระหนักของหน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐบาลต่าง ๆ ที่จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อความต้องการ ดังนั้น การส่งเสริม-กระตุ้นให้ภาคเอกชนรวมทั้งประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าว จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ทั้งนี้จะกระทำได้โดยการจำแนกประเภทของการพัฒนา และการให้บริการพื้นฐานที่เหมาะสมแก่การเข้ามามีส่วนร่วมและกระตุ้น-ส่งเสริมโดยใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการระดมทุน การลงทุน และการจัดการโดยภาคเอกชน

2.4 การใช้มาตรการที่จำเป็น การดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดหมาย และวัตถุประสงค์ในการพัฒนา ตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้จะต้องอาศัยมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อควบคุม-ส่งเสริม ให้การพัฒนาและการขยายตัวของชุมชนเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ มาตรการที่สำคัญได้แก่ มาตรการทางผังเมือง มาตรการภาษี มาตรการทางการจัดการลงทุน และมาตรการทางกฎหมายอื่น ๆ

3. แนวทางการกำหนดแผนพัฒนาพื้นที่เทศบาล เมืองกระบี่

3.1 วัตถุประสงค์หลักของการศึกษา เพื่อวางแผนพัฒนา หรือ เพื่อกำหนดกรอบและแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนสำหรับองค์กรเทศบาล หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนภาคเอกชนและประชาชนทั่วไปได้ใช้ เป็น เครื่องมือและแนวปฏิบัติให้สามารถดำเนินการได้อย่างสอดคล้องและประสานกัน

3.2 องค์ประกอบหลักของแนวทางแผนพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดองค์ประกอบของแผนพัฒนา ดังนี้

- 1) จุดมุ่งหมายของการพัฒนาพื้นที่ชุมชนในระยะยาว
- 2) วัตถุประสงค์และแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรวม
- 3) แนวทางในการพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย และบริการพื้นฐานโดยจำแนกตามลำดับวาระในการพัฒนา
- 4) แผนงานและโครงการที่สำคัญ
- 5) มาตรการและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

3.3 ขั้นตอนในการกำหนดแผนพัฒนา ในการกำหนดแผนพัฒนา ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาตามขั้นตอน ดังแสดงในแผนภูมิที่ 6.1

จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรวม

เพื่อตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของการพัฒนา ในระยะยาว จึงได้วิเคราะห์และกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาพื้นที่ชุมชน โดยรวมไว้ 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายของการพัฒนา ในระยะยาว

จากการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาของชุมชน กรอบนโยบายหลักในการพัฒนาชุมชนของแผนพัฒนาในระดับชาติ ระดับภาคใต้ และแผนพัฒนาระดับจังหวัดดังกล่าวมาในบทที่ 5 สามารถร่วมกันกำหนด เป็นจุดมุ่งหมายของการพัฒนา ในระยะยาว โดยมี เนื้อหาสำคัญกำหนดบทบาทหน้าที่ของชุมชน ซึ่งจะ เสริมสร้างคุณลักษณะทางกายภาพ บริการพื้นฐานของชุมชน จุดมุ่งหมายทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และสิ่งพึงประสงค์ในด้านองค์กรและการจัดการของชุมชนแห่งนี้ ดังได้แสดงในตารางที่ 6.1

2. วัตถุประสงค์และแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรวม

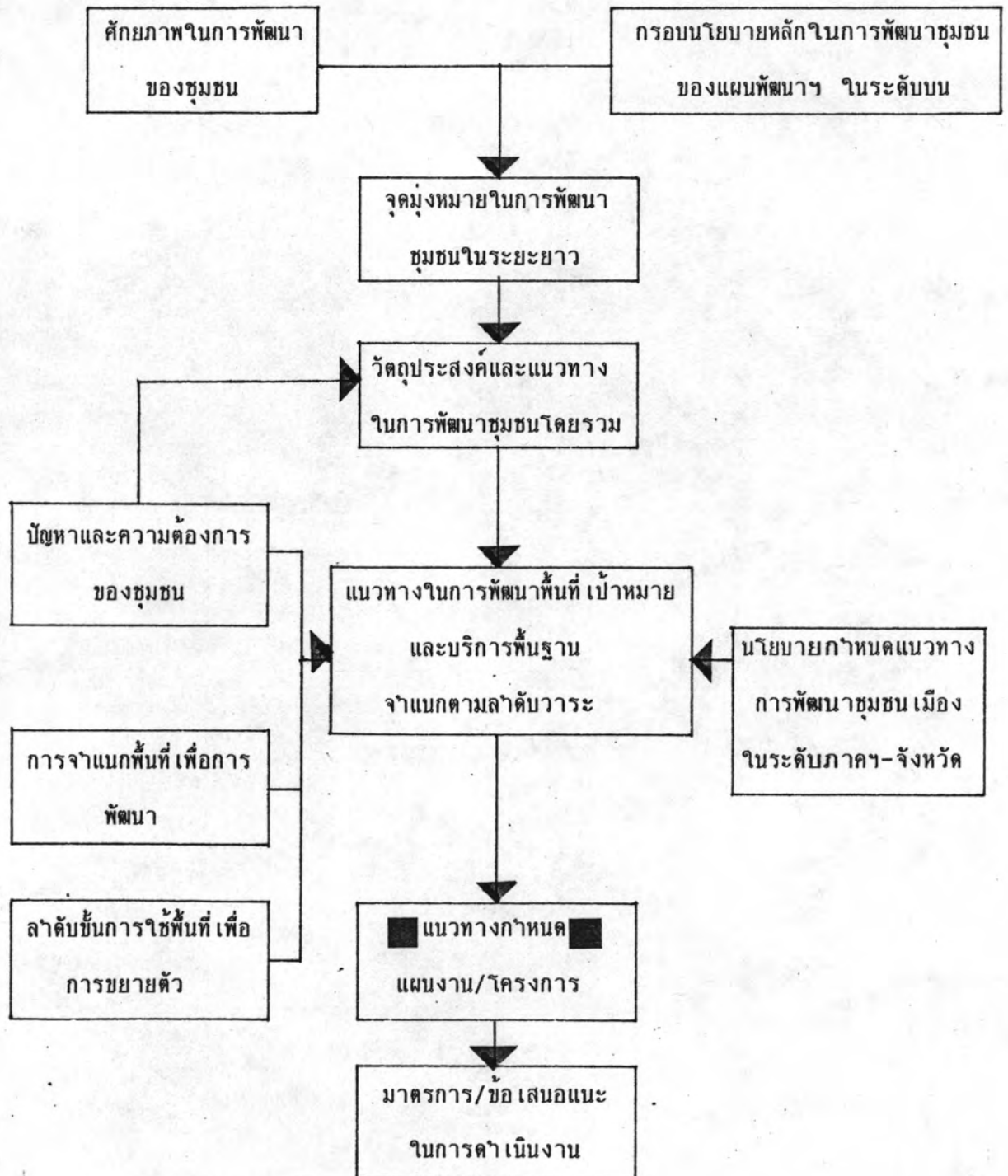
เพื่อตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของการพัฒนา ในระยะยาว จึงได้วิเคราะห์และกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรวมไว้ 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

- ก. การขยายตัวของชุมชน
- ข. ระบบการคมนาคม-ขนส่ง
- ค. ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมของชุมชน
- ง. ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน
- จ. ฐานทาง เศรษฐกิจของชุมชน
- ฉ. การบริหารและการจัดการในการให้บริการและพัฒนาชุมชน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาดังกล่าว จึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรวมไว้ 7 แนวทางสำคัญ ประกอบด้วย

- 1) จัดระเบียบการใช้ที่ดินและการขยายตัวของชุมชน
- 2) พัฒนาปรับปรุงโครงข่าย และระบบคมนาคม-ขนส่ง

แผนภูมิที่ 6.1 ขั้นตอนในการกำหนดแผนพัฒนาในชุมชน เมืองกระบี่

ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์

ตารางที่ 6.1 ความเชื่อมโยงระหว่างศักยภาพ กรอบนโยบายหลัก และจุดมุ่งหมายในการพัฒนาในระยะยาว
ของชุมชน เมืองกระบี่

ศักยภาพของชุมชน	กรอบนโยบายหลักในการพัฒนาของแผนระดับบน (2)	จุดมุ่งหมายในการพัฒนาระยะยาวของชุมชน (3)
<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นชุมชนอยู่อาศัยที่สำคัญ สามารถเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาภาคใต้ตอนบน อันเกิดการเติบโตในอนาคต 2. บทบาทเป็นศูนย์กลางชุมชนของจังหวัดกระบี่ในด้านธุรกิจ-การเงิน การค้า-บริการ การคมนาคม-ขนส่ง และการบริหาร-ปกครอง 3. เป็นชุมชนที่มีความสมบูรณ์พอควรในด้านการบริการ-โครงสร้างพื้นฐาน ทางเศรษฐกิจ สังคม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทบาทเป็นชุมชนในพื้นที่พัฒนาภาคใต้ตอนบน 2. บทบาทและความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกับสะพานเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่ขบวนการกระจายความเจริญออกจากกรุงเทพฯ 3. ส่งเสริมและพัฒนาตามแนวโน้มตามความเจริญ โดยมีบทบาท-หน้าที่เป็นศูนย์กลางการบริหาร การปกครอง การค้า การบริการ 4. ให้เป็นชุมชนที่มีความสมบูรณ์ ทั้งตัวเองได้ โดยการ <ul style="list-style-type: none"> - เสริมสร้างปรับปรุงบริการพื้นฐานในเขตเมือง - เสริมสร้างฐานเศรษฐกิจ และการจ้างงาน - ปรับปรุงองค์กร การบริหาร และการจัดการ โดยการระดมทุน และการลงทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาและส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทหน้าที่ เป็น <ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนอยู่อาศัยที่สมบูรณ์ มีสภาพแวดล้อมที่ดีที่สำคัญของจังหวัด - ศูนย์กลางการคมนาคม-ขนส่ง สามารถเชื่อมโยงกับบริเวณท่าเรือท่าลี้ก จังหวัดกระบี่ได้สะดวก - ศูนย์กลางธุรกิจ-การเงิน การค้า-บริการของจังหวัด บริการแก่การผลิตด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการอยู่อาศัย - ศูนย์กลางการบริหาร-การปกครอง 2. ให้เป็นชุมชนที่มีความสมบูรณ์ มีสภาพแวดล้อมที่ดีและมีการบริการโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เศรษฐกิจ-สังคม อย่างเพียงพอแก่การประกอบกิจกรรมทาง เศรษฐกิจและการดำรงชีวิต 3. ให้เป็นชุมชนที่มีองค์การจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนได้ เข้ามามีบทบาทในการดำเนินการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 6.2 วัตถุประสงค์และแนวทางในการพัฒนาชุมชนโดยรวม

วัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชน	แนวทาง (หลัก) ในการพัฒนาชุมชนโดยรวม
<p>1. ส่งเสริมและควบคุมให้ชุมชนมีการขยายตัวตามแนวทาง-ขั้นตอนที่เหมาะสม และมีการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ให้มีความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของชุมชน ซึ่งได้กำหนดให้เป็นชุมชนอยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี เป็นศูนย์กลางของจังหวัดในด้านธุรกิจ-การเงิน การค้า-บริการ การบริหาร-ปกครอง และคมนาคม-ขนส่ง</p>	<p>1. จัดระเบียบการใช้ที่ดินและการขยายตัวของชุมชนโดย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดบทบาทการใช้ประโยชน์ที่ดิน วาระการพัฒนาและกรอบการประสานการพัฒนาคมนาคมขนส่ง และบริการสาธารณูปโภค - ส่งเสริมให้มีการบังคับใช้ผังเมืองรวม และผังเฉพาะ - ส่งเสริมและควบคุมให้มีการปฏิบัติตามผังและแผนการขยายตัวของเมือง
<p>2. ส่งเสริมและจัดให้มีระบบคมนาคม-ขนส่ง ที่สะดวก มีประสิทธิภาพ เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนและกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งในระดับชุมชนและเขตพื้นที่อิทธิพล</p>	<p>2. พัฒนาปรับปรุงโครงข่ายและระดับคมนาคมขนส่ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้มีการก่อสร้างถนนสายรองให้สมบูรณ์ - สนับสนุน ปรับปรุงคุณภาพถนน-ซอยให้มีสภาพดีและถาวร - ส่งเสริม ปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะ

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชน	แนวทาง (หลัก) ในการพัฒนาชุมชนโดยรวม
3. ส่งเสริมให้ชุมชนมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	3. ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัย <ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนและดูแลพัฒนาที่อยู่อาศัยภาคเอกชน - ส่งเสริม ปรับปรุงชุมชนริมแม่น้ำกระบี่
4. ยกระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ได้รับการบริการสาธารณสุข-สาธารณสุขการอย่างมีประสิทธิภาพ	4. พัฒนาการสาธารณสุข-สาธารณสุขการและบริการพื้นฐาน <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนา ปรับปรุงระบบระบายน้ำสุขาภิบาล - ปรับปรุงบริการการจัดเก็บขยะ-ปฏิบัติและระบบการกำจัดขยะ - ปรับปรุงและขยายบริการประปาทั้งพื้นที่ - ปรับปรุงระบบไฟฟ้าสาธารณะ และไฟฟ้าทั่วไป - ปรับปรุงระบบโทรศัพท์ให้เพียงพอ - ปรับปรุงพัฒนาระบบการศึกษา - ปรับปรุงประสิทธิภาพการสาธารณสุขในจำนวนบุคลากร การแพทย์และอนามัย - ปรับปรุงการให้บริการ สวัสดิภาพความปลอดภัยของประชาชน - ปรับปรุงประสิทธิภาพการบรรเทาสาธารณภัย

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชน	แนวทาง (หลัก) ในการพัฒนาชุมชนโดยรวม
5. ส่งเสริมการขยายฐานทางเศรษฐกิจ	5. พัฒนาส่งเสริมการประกอบอาชีพและรายได้ของประชาชน <ul style="list-style-type: none"> - สร้างแหล่งงาน โดยเฉพาะด้านการค้าบริการ - ส่งเสริมการเพิ่มรายได้ และทักษะการประกอบอาชีพ
6. ส่งเสริมขีดความสามารถและประสานให้บริการและการพัฒนาชุมชน	6. พัฒนาความสามารถองค์กรท้องถิ่นในการบริการและพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มรายได้ท้องถิ่น โดยการจัดเก็บภาษี - พัฒนาความสามารถของบุคลากร เครื่องมือและอุปกรณ์ - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ในโครงการบริการและพัฒนา สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ - ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสาธารณะ - ส่งเสริมให้ประชาชนให้เห็นความสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ที่มา: จากการศึกษาวิเคราะห์

- 3) ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อม
- 4) พัฒนาระบบบริการสาธารณสุข สาธารณูปการ และบริการพื้นฐานสังคม
- 5) พัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพ และรายได้ของประชาชน
- 6) พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรท้องถิ่นในการให้บริการและพัฒนา
- 7) พัฒนาความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชน

จากวัตถุประสงค์และแนวทางหลักในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรวมดังกล่าว ประกอบกับประเด็นปัญหา-ความต้องการของชุมชน จึงได้กำหนดหัวข้อในการพัฒนาดังในตารางที่ 6.2 แนวทางในการพัฒนา เท่ากับ เป็นแนวทางในระดับสาขาซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชน หัวข้อในการดำเนินการพัฒนาที่กำหนดไว้ เป็นแผนหลักในการพัฒนา ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการกำหนดแผนงาน โครงการในการศึกษาในขั้นตอนต่อไป

แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ เป้าหมายและบริการพื้นฐาน

1. การจำแนกพื้นที่เพื่อการพัฒนา

จากการศึกษาสภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจ-สังคมของชุมชน ตลอดจนปัญหาข้อจำกัด และแนวโน้มในอนาคต ดังได้กล่าวมาแล้ว เพื่อให้การวางแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้เสนอแนะการจำแนกพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาออกเป็น 2 กลุ่ม พื้นที่ดังนี้

1.1 กลุ่มพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานเดิม เป็นบริเวณพื้นที่ส่วนตัวของชุมชนย่านการค้าถนนมหาราช ถนนอุตรกิจ บริเวณพื้นที่ส่วนกลางของชุมชนย่านโรงพยาบาลกระบี่ และบริเวณพื้นที่เหนือของชุมชน ย่านตลาดเก่า (สถานีขนส่งแห่งใหม่) ประกอบด้วย 3 เขตพื้นที่ย่อย (ก.1, ก.2, และ ก.3) มีพื้นที่รวมกันประมาณ 6,318.75 ไร่ (10.11 ตารางกิโลเมตร) ร้อยละ 37 ของพื้นที่ศึกษาทั้งหมด สภาพปัจจุบันเป็นชุมชนหนาแน่น ศูนย์กลางอยู่บริเวณตลาดเทศบาล ถนนมหาราชและถนนอุตรกิจ ชุมชนจะมีลักษณะกระจายตัวออกไปตามถนนสายหลัก ชุมชนในเขตพื้นที่ศึกษานี้มีการขยายตัวการใช้ที่ดินค่อนข้างสูงพอควร โครงสร้างการใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่พักอาศัยในช่วงปี พ.ศ. 2523-2533 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างที่ดิน ซึ่งสามารถแบ่งได้

เป็น 3 บริเวณ ได้แก่

ก. พื้นที่บริเวณตลาดเก่า (สถานีขนส่ง) ได้แก่พื้นที่ ก.1 เป็นชุมชนที่มีโครงสร้างการใช้ที่ดินประเภทพักอาศัย จากปี พ.ศ. 2523-2533 ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นชุมชนตลาดเก่า อยู่ติดกับถนนเพชรเกษม มีบทบาทเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้า การขนส่งระดับจังหวัด และโรงงานอุตสาหกรรม มีถนนสายหลักถนนเพชรเกษม และถนนอุตรกิจ อาคารบ้านเรือนโดยทั่วไปมีสภาพเก่าและใหม่สลับกันไป ปัญหาหลักได้แก่ปัญหาการจัดระเบียบการใช้ที่ดิน การรुकู้ที่สาธารณะ เป็นต้น

ข. พื้นที่บริเวณตอนกลาง (ก.2) บริเวณนี้เป็นชุมชนอันเกิดจากโรงพยาบาล และแขวงทางกระบี่ โดยมีถนนอุตรกิจเป็นถนนสายหลัก ซึ่งชุมชนเกาะตามถนนอุตรกิจ โดยมีสถานที่ราชการคือโรงพยาบาลและแขวงทางเป็นการใช้ที่ดินหลัก การเข้าถึงภายในพื้นที่สะดวกพอควร ปัญหาหลักในกลุ่มนี้ได้แก่ การคมนาคมเข้าถึงไม่สะดวก การบริการสาธารณะพื้นฐาน เช่น ประปา ไฟฟ้า การระบายน้ำสาธารณะ เป็นต้น

ค. พื้นที่บริเวณสถานที่ราชการ ย่านธุรกิจการค้าและการบริการย่าน (ก.3) พื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัย ธุรกิจการค้าค่อนข้างหนาแน่น ตามแนวถนนสายหลัก ปัญหาหลักที่มีในกลุ่ม ได้แก่ การคมนาคม สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมบางจุด ปัญหาการรुकู้ที่สาธารณะ การให้บริการสาธารณะพื้นฐาน เช่น ประปา ไฟฟ้า เป็นต้น

1.2 กลุ่มพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานใหม่ ประกอบด้วย 4 พื้นที่ย่อย ได้แก่ เขต ก.4 ข, ค.1, ค.2 และ ค.3 มีพื้นที่รวมกันประมาณ 10,756.25 ไร่ (ร้อยละ 63 ของพื้นที่ศึกษา) ชุมชนมีลักษณะกระจายตัวไปตามถนนสายหลัก แต่กระจายออกไปตามแนวถนนซอยและกระจายในพื้นที่เกษตรกรรม โดยปราศจากการวางแผน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ว่างและเกษตรกรรม ชุมชนในเขตพื้นที่ดังกล่าวมีการใช้ที่ดินขยายตัวค่อนข้างช้า ในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างไปเพื่อที่พักอาศัย ซึ่งแบ่งได้พื้นที่ 2 ตอน ได้แก่

ก. พื้นที่ท่าเรือ (ข) ในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้เปลี่ยนจากพื้นที่ป่าชายเลนเป็นการใช้ที่ดินเกี่ยวกับการท่าเรือ ในตอนกลางพื้นที่ยังเป็นที่ย่างอีกมาก แนวโน้มจะต้องรองรับการขยายตัว จึงสมควรพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอ ปัญหาหลักได้แก่ การทำลายป่าชายเลน การคมนาคม การขนส่งสาธารณะ การระบายน้ำ การรुकู้ที่สาธารณะ ไฟฟ้าและประปา เป็นต้น

ข. พื้นที่บริเวณนอกชุมชนเดิม (ค.1, ค.2, และ ค.3) ในพื้นที่ดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่พักอาศัย ตามแนวถนนสายหลัก เช่น ถนนมหาธาตุ ถนนเพชรเกษม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นที่ว่างและเกษตรกรรม ซึ่งมีแนวโน้มการขยายตัวในอนาคต ปัญหาหลักได้แก่ ถนนสายหลัก สายรอง การบริการขนส่งสาธารณะ การระบายน้ำ การรुक้าที่สาธารณะ การทำลายป่า การบริการโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เป็นต้น

2. ลำดับวาระการพัฒนาพื้นที่และแนวทางการพัฒนา

การศึกษาในส่วนนี้มี เป้าหมายเพื่อกำหนดลำดับวาระในการพัฒนาพื้นที่ และแนวทางการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ เพื่อใช้ในการประสานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาต่อไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ผู้ศึกษาได้ประสานผลการวิเคราะห์ที่ได้กำหนดไว้ก่อนประกอบด้วย

- นโยบาย แนวทางพัฒนาชุมชนเมืองในระดับภาค-จังหวัด และเทศบาลเมืองกระบี่ (บทที่ 3, 2.5)

- ปัญหาและความต้องการของชุมชน (บทที่ 5, 5.2 และ 5.3)

- ลำดับขั้นเสนอแนะการใช้พื้นที่เพื่อการขยายตัวในอนาคต ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ ปัจจัย แนวโน้มในการขยายตัวของชุมชน จำนวนประชากร ความต้องการการใช้ที่ดินในอนาคต ข้อจำกัดการใช้ที่ดิน และความเหมาะสมของพื้นที่ในการรองรับการขยายตัว (บทที่ 4, 4.2, 4.3)

- การจำแนกพื้นที่เพื่อการพัฒนา (บทที่ 6, 3.1)

ผลการศึกษา ปัจจัยสำคัญทั้ง 4 ประการดังกล่าว สามารถสรุปลำดับวาระและแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

2.1 ลำดับวาระการพัฒนาพื้นที่ พื้นที่ชุมชนเมืองมีประมาณ 27.32 ตารางกิโลเมตร การพัฒนา ระยะเวลา ปี (ปี พ.ศ. 2533-2553) ได้ลำดับวาระการพัฒนาพื้นที่ เป็น 3 วาระ ดังนี้

- วาระที่ 1 (ปี พ.ศ. 2533-2538) ดำเนินการพัฒนาเน้นหนักในกลุ่มพื้นที่ ชุมชนเดิม ซึ่งอยู่ตอนเหนือและใต้ของชุมชน (เขต ก.1 และ ก.3)

- วาระที่ 2 (ปี พ.ศ. 2539-2543) ดำเนินการพัฒนาในกลุ่มพื้นที่ตอนกลางชุมชน (เขต ก.2)

- วาระที่ 3 (ปี พ.ศ. 2544-2553) ดำเนินการพัฒนาในกลุ่มพื้นที่ ในพื้นที่ ก.4, ข, ค.1, และ ค.3

2.2 แนวทางการพัฒนาพื้นที่ ในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่ ได้นำเอาแนวทางการพัฒนาชุมชน โดยรวมมาพิจารณากำหนดประเด็นในการพัฒนา จำแนกตามเขตพื้นที่ ดังแสดงในแผนที่ 6.1 ซึ่งทั้งนี้จะแยกประเด็นการพัฒนาที่เป็นภาพรวม และจำเป็นต้องดำเนินการในทุกพื้นที่ ประเด็นดังกล่าวได้แก่การจัดระเบียบการขยายตัวของชุมชน การบริหารและการจัดการ ให้บริการและการพัฒนาชุมชนจากประเด็นดังกล่าว สามารถกำหนดเป้าหมายและแนวทางหลักในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนในแต่ละบริเวณและจำแนกตามลำดับวาระดังต่อไปนี้

2.2.1 แนวทางการพัฒนาเฉพาะด้าน

1) วาระที่ 1 (ปี พ.ศ. 2533-2538) การพัฒนาพื้นที่ชุมชนในวาระนี้ เป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มในการขยายตัวมากที่สุด และมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาสูงสุด เพื่อการจัดระเบียบในการขยายตัว และการจัดบริการพื้นฐานรองรับ การพัฒนาในวาระนี้มีพื้นที่เป้าหมาย รวมกันประมาณ 4,537.50 ไร่ (ร้อยละ 26.60 ของพื้นที่ศึกษาทั้งหมด) ซึ่งแบ่งเป็นเขตย่อย 2 เขต ได้แก่

1.1) พื้นที่เขต ก.1 เป็นบริเวณตั้งถิ่นฐานของตลาดเก่า เนื่องจาก เป็นพื้นที่ที่มีถนนสายหลักตัดกันหลายหลาย ทำให้มีแนวโน้มการขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีความหนาแน่นสูง เป็นลำดับ ภายในเขตนี้จะต้องได้รับการพัฒนา

ก. พัฒนา-ปรับปรุงโครงข่ายและระบบคมนาคมขนส่ง ได้แก่

- ก่อสร้างปรับปรุงถนนลูกรังให้เป็นถนนถาวร ในถนนสายรอง และถนนซอย ให้เข้าถึงพื้นที่ภายใน และการจัดระเบียบการขยายตัวของชุมชน โดยดำเนินการตามผังเมืองรวม โดยกองวิศวกรรม กองสำรวจ

- ปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะ อันเนื่องจากขาดแคลนที่จอดรถสาธารณะในปลายทาง (บริเวณหน้าค่ายลูกเสือและบริเวณตลาดเก่า) นอกจากนี้ควรเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงในพื้นที่ด้วย

ข. ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัย จากแนวโน้มของกลุ่มพื้นที่ที่มีการขยายตัวในอัตราที่สูง ในด้านธุรกิจที่อยู่อาศัย ควรมีมาตรการจัดระเบียบ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาที่อยู่อาศัย ให้สอดคล้องกับแผนและผังการขยายตัวของชุมชน

ค. พัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการพื้นฐานสังคม โดยสรุป เขต ก.1 นี้ มีศักยภาพทางด้านนี้สูงกว่าในเขตอื่น ซึ่งบางแห่งก็จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง ได้แก่ ระบบการระบายน้ำ ไฟฟ้าสาธารณะ โทรศัพท์-สาธารณะ การจัดเก็บขยะ การประปา และด้านความปลอดภัย และสวัสดิภาพของประชาชน

ง. พัฒนาส่งเสริมการประกอบอาชีพและรายได้ จำเป็นต้องส่งเสริมแหล่งงานด้านการค้า-บริการให้เพิ่มขึ้น

1.2) พื้นที่เขต ก.3 บริเวณด้านใต้ของชุมชน เป็นย่านที่ตั้งสถานที่ราชการ บริการธุรกิจ การค้า บริการตั้งตามแนวถนนสายหลักหนาแน่นพอควร ในเขต ก.3 นี้ เป็นเขตพื้นที่เล็ก มีพื้นที่รองรับการขยายตัวได้อีกไม่มาก เขตนี้ควรได้รับการพัฒนาต่าง ๆ ดังนี้ โดยเมื่อพิจารณาในเขตนี้ มีความพร้อมในการบริหารพื้นฐานดีพอควร จึงจำเป็นต้องปรับปรุง ได้แก่ การจัดระเบียบการรुक้าทางสาธารณะอันเกิดจากการค้า-บริการ ปรับปรุงการขนส่งสาธารณะ ที่จอดรถสาธารณะ ส่วนการบริการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เช่น ไฟฟ้าสาธารณะ การระบายน้ำ การประปาและโทรศัพท์สาธารณะให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึงขึ้น

2) วาระที่ 2 ปี พ.ศ. 2539-2543) การพัฒนาพื้นที่ชุมชนในเขต ก.2 มีแนวโน้มการขยายตัวค่อนข้างสูงพอควร เป็นชุมชนที่เกิดจากโรงพยาบาล มีบทบาทเป็นย่านพักอาศัยและธุรกิจการค้า การคมนาคมส่วนใหญ่ดีพอควร แต่คุณภาพถนนส่วนใหญ่ยังไม่ถาวร อย่างไรก็ตาม กลุ่มพื้นที่ดังกล่าวนี้ มีความจำเป็นในการปรับปรุงให้บริการพื้นฐาน และการใช้ที่ดิน การขยายตัวของชุมชนเพื่อป้องกันด้านสภาพแวดล้อม

การพัฒนาในวาระที่ 2 นี้ มีเนื้อที่ประมาณ 1,781.25 ไร่ (ประมาณร้อยละ 10.43 ของพื้นที่ศึกษาทั้งหมด)

กลุ่มพื้นที่มีแนวโน้มการขยายตัวค่อนข้างสูงพอควร อันเนื่องมาจากมีระบบถนนดี และเป็นเขตที่จะมีการขยายตัวจากเขตพื้นที่ ก.1 และ ก.2 ด้วย

การพัฒนา-ปรับปรุงโดยสรุปได้ดังนี้

2.1) การพัฒนา-ปรับปรุงโครงข่ายระบบคมนาคมขนส่ง
 - การปรับปรุงถนนสายรอง และถนนซอย ให้อยู่
 ในสภาพถาวร ส่วนใหญ่จะเป็นถนนในแนวออก-ตก เช่นถนนเจริญสุข และถนนมหาธาตุ เป็นต้น
 - เพิ่มการบริการขนส่งสาธารณะในถนนสายรอง
 และถนนซอย

2.2) การพัฒนาค่านที่พักอาศัย โดยการจัดระเบียบการใช้ที่ดิน ซึ่งแนวโน้มราคาที่ดินจะสูงขึ้น

2.3) พัฒนาสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ และการบริการพื้นฐานสังคม ปรับปรุงด้านการระบายน้ำ การประปา โทรศัพท์ ไฟฟ้าสาธารณะ การปรับปรุงการบริการจัดเก็บขยะ และด้านความปลอดภัยและสวัสดิภาพประชาชน

2.4) พัฒนาส่งเสริมการเพิ่มรายได้ของประชาชน

2.5) พัฒนาด้านสภาพแวดล้อม อันเนื่องจากเขตนี้ไม่ได้รับการพัฒนาทางด้านสภาพแวดล้อมเลย

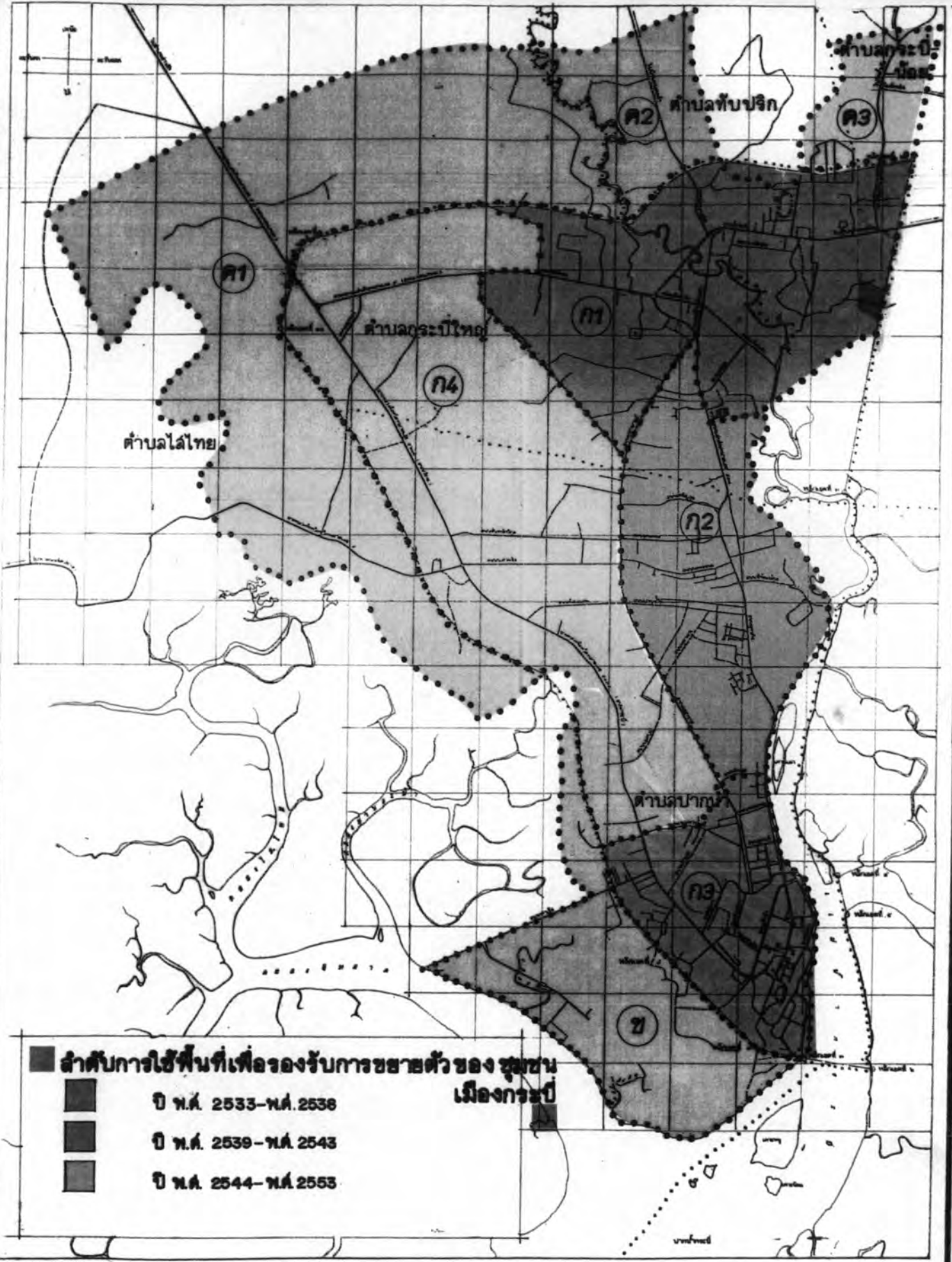
3) วาระที่ 3 (ปี พ.ศ. 2544-2553) ในวาระนี้เป็นการพัฒนาพื้นที่ทั้งหมดของชุมชน โดยในระยะแรกจะต้องพัฒนาในเขต ก.4, ข, ค.1, ค.2 และ ค.3 ก่อน แล้วจึงพัฒนาพื้นที่ทั้งหมดต่อไป

3.1) พัฒนาและปรับปรุงบริการโครงสร้างพื้นฐาน

ก. ดำเนินการปรับปรุงบริการพื้นฐานที่สำคัญ

ต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นปัญหาหลัก และยังไม่สามารถดำเนินการได้เสร็จใน 2 ช่วงแรก ให้ออกเรื่องและปรับปรุง สอดคล้องกับลักษณะการขยายตัวที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเฉพาะในการบริการที่จะต้องใช้งบประมาณในการลงทุนและปรับปรุงสูง หรือมีปัญหากรรมสิทธิ์ด้านกฎหมายอื่น ๆ โดยเน้นการปรับปรุงถนนสายรองและถนนซอย ระบบระบายน้ำ ไฟฟ้าสาธารณะ เป็นต้น

ข. ดำเนินการปรับปรุง และให้บริการพื้นฐานต่าง ๆ ในส่วนที่มีความสำคัญรองลงมาเพื่อให้มีประสิทธิภาพเพียงพอกับความต้องการ ได้แก่ การบริการไฟฟ้า บริการประปา การบริการการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบ-ทักษะในการประกอบอาชีพ บริการสาธารณสุขมูลฐาน-สุขภาพอนามัย ความปลอดภัย สวัสดิภาพ และบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองกระบี่

■ แสดง

ลำดับชั้นแผนแม่บทการใช้พื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต

■ มาตรฐาน 1 : 40,000

■ ที่มา : จากการศึกษา

■ แผนที่ 6.1

3.2) พัฒนาและส่งเสริมสภาพแวดล้อมชุมชน จังหวัดบุรีรัมย์

แนวนโยบายและมาตรการดังนี้

ก. สนับสนุนปรับปรุงระบบระบายน้ำในชุมชน

ข. ปรับปรุงระบบการจัดเก็บขยะ และกำจัด

อาจทำได้โดยระบบฝังและกลบ เป็นต้น

ค. ส่งเสริมการใช้ที่ดินเกษตรกรรมให้คงสภาพ

สมบูรณ์ต่อไป ในแนวเขต ข. และตามแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ในพื้นที่เขต ค.1, ค.2 และ ค.3 โดยการใช้มาตรการด้านต่าง ๆ เช่น ด้านผังเมือง ด้านการคมนาคม และด้านภาษีที่ดินต่าง ๆ เป็นต้น

3.3) เสริมสร้างฐานเศรษฐกิจชุมชนและการประกอบ

อาชีพ-รายได้ของประชาชน จากการศึกษาในด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ตลอดจนสภาพปัญหาและศักยภาพของชุมชนดังกล่าวมาแล้ว จึงควรส่งเสริมให้มีการขยายตัวทางธุรกิจการค้า-บริการ ซึ่งให้บริการแก่การผลิตเกษตรกรรม การท่องเที่ยว และที่อยู่อาศัย ในระดับชุมชน และระดับจังหวัด

พื้นที่เหมาะสมกับการส่งเสริม ได้แก่ พื้นที่ ก.1,

ก.2, และ ก.3 กิจกรรมอาจส่งเสริมให้มีตลาดกลางการเกษตร ซึ่งควรส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร อันไม่ก่อให้เกิดมลภาวะแก่ชุมชนเมือง

นอกจากนั้น พื้นที่เขต ข. ซึ่งมีท่าเรือนั้น สามารถ

ส่งเสริมแหล่งงาน เพื่อเพิ่มรายได้แก่ประชาชนได้

2.2.2 แนวทางพัฒนาจัดระเบียบการขยายตัวของชุมชนโดยรวม

1) สนับสนุนส่งเสริมให้มีการบังคับใช้ผังเมืองรวม เมืองกระบุรี

โดยรีบด่วน เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดระเบียบชุมชน การพัฒนาโครงข่ายคมนาคม-ขนส่ง ภายในเขตพื้นที่ศึกษา

2) จัดทำผังเมืองเฉพาะในบริเวณพื้นที่ที่มีความสำคัญในการ

ปรับปรุง-แก้ปัญหา และป้องกันปัญหา พื้นที่ที่สมควรดำเนินการในเขต ก.3 ซึ่งเป็นย่านสถานที่ราชการ ธุรกิจ การค้า-บริการ และสถาบันศาสนา จึงสมควรวางแผนการจัดระเบียบกิจกรรมการใช้ที่ดิน และการบริการขั้นพื้นฐานให้เหมาะสม

3) จัดทำแผนการขยายตัวของชุมชนโดยรวม เพื่อใช้เป็นกรอบ และแนวทางประสานงานดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนภาค เอกชนให้สามารถ ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4) ควบคุม-ดูแลให้มีการปฏิบัติตามผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ

2.2.3 แนวทางพัฒนาการบริหารและการจัดการ

1) พัฒนาศักยภาพขององค์กรท้องถิ่น ในการให้บริการและ การพัฒนา

1.1) เพิ่มรายได้แก่ท้องถิ่น แนวทางในการดำเนินการ มีดังนี้

- เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี-ค่าธรรมเนียม ต่าง ๆ เช่น เร่งรัดการจัดทำแผนที่ภาษี ปรับปรุงการจัดเก็บโดยใช้วิธีการเก็บค่าธรรมเนียม ต่าง ๆ ไปพร้อมกับภาษีโรงเรือน-ที่ดิน การปรับปรุงการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบางประเภท เช่น ค่าจัดเก็บขยะ ภาษีการระบายน้ำ ซึ่งสมควรจะศึกษาถึงวิธีการต่าง ๆ ก่อนดำเนินการ

- พัฒนาศักยภาพ เช่น เพิ่มบุคลากร อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ในการดำเนินงาน

1.2) พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาค เอกชนและประชาชน

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาค เอกชนในการ ลงทุนในโครงการพัฒนา สาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น โครงการบริการรถโดยสารสาธารณะ เป็นต้น

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้มีการ รวมตัวเป็นองค์กร ในระดับท้องถิ่น เพื่อทำกิจกรรมบริการสาธารณะในชุมชน ได้แก่ การปรับปรุง ถนนทางเดินเท้า การระบายน้ำ การศึกษา การสาธารณสุข ความสงบเรียบร้อย และการ สาธารณภัย เป็นต้น ควรสนับสนุนในด้านการอบรม การจัดการ เงินทุน และอุปกรณ์ เป็นต้น

- ส่งเสริมและกระตุ้นประชาชนให้เห็นความสำคัญ ของประชาธิปไตย ให้มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยส่งเสริมการจัดตั้งในระดับหมู่บ้าน อันเป็นพื้นฐาน

3. แผนงานและโครงการ

แผนงานและโครงการในการพัฒนาและให้บริการพื้นฐานแก่พื้นที่ชุมชน เทศบาลที่ได้เสนอแนะและกำหนดให้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดกรอบและแนวทางการประสานดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาที่ได้กำหนดขึ้นในการกำหนดแผนงานและโครงการ จึงได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- จัดลำดับความสำคัญของแผนงานและโครงการ เพื่อการดำเนินการก่อนหรือหลัง
- กำหนดแผนงานและโครงการ ตามวาระความสำคัญ

อนึ่ง แนวทางในการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญและวาระของแผนงานและโครงการ ในการดำเนินการดังกล่าวผู้ศึกษาได้พิจารณาประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ก. ความสำคัญของปัญหาโดยรวม และความต้องการของประชาชน ตลอดจนวัตถุประสงค์และแนวทางพัฒนาชุมชนโดยรวม

ข. ความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนา จำแนกตามเขตพื้นที่ในระดับเขต พื้นที่ 8 เขต

ค. ความจำเป็นเร่งด่วน ในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ ซึ่งโดยหลักการทั่วไปแล้ว ควรที่จะดำเนินการทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ แผนงานและโครงการ การแก้ไข และเพื่อป้องกันปัญหา และการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา

ง. วาระดำเนินการ ในการศึกษานี้ได้กำหนดวาระการพัฒนา จุดของการพัฒนาในแต่ละเขตพื้นที่ไว้แล้ว

มาตรการในการปฏิบัติ

การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่จะกล่าวถึง ในตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินการจัดระเบียบ ความคุม-ดูแล ตลอดจนกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติตามแผนและแนวทางการพัฒนาที่ได้เสนอแนะไว้แล้ว มาตรการดังกล่าวประกอบด้วยมาตรการด้านผังเมือง มาตรการด้านกฎหมาย มาตรการด้านการจัดการ การลงทุน และมาตรการด้านภาษี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. มาตรการด้านผังเมือง

1.1 การจัดวางและบังคับใช้ผังเมืองรวม เมืองกระบี่ เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนเมืองแห่งนี้ โดยมีเค้าโครงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการคมนาคม-ขนส่ง อันเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ เกี่ยวข้องได้จัดทำแผนงานและโครงการอย่างประสานสอดคล้องกัน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนา อนึ่งผังเมืองรวมเมืองกระบี่ยังอยู่ในระหว่างดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อบังคับใช้ผังเมืองรวมตามกฎหมาย ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนและเร่งรัดให้มีผลบังคับใช้ได้โดยเร็ว

1.2 การจัดทำและบังคับใช้ผังเมืองเฉพาะ ในบริเวณที่มีความสำคัญ และจำเป็นจะต้องมีการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะขึ้น โดยหน่วยงานท้องถิ่นซึ่งได้แก่เทศบาลเมืองกระบี่ ควรพิจารณาดำเนินการหน่วยงานสำนักงานผังเมืองจังหวัดกระบี่โดยร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น

1.3 การจัดทำแผนการพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต โดยใช้เค้าโครงการใช้ที่ดินและโครงข่ายคมนาคม-ขนส่ง ที่เสนอแนะโดยสำนักผังเมือง นำมากำหนดลำดับวาระการพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย ตลอดจนแผนงานโครงการในการพัฒนาและการให้บริการ สาธารณูปโภค-สาธารณูปการพื้นฐาน รวมทั้งการกระตุ้นและส่งเสริม ให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของชุมชนและการพัฒนาระบบการบริหารพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยอาศัยผลจากการศึกษานี้มา เป็นแนวทางในการกำหนดลำดับวาระแผนงานและโครงการ ตลอดจนการประสานการดำเนินงานและการรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการให้เทศบาลเมืองกระบี่ เป็นองค์กรหลักในการประสานงานการดำเนินงานดังกล่าว

1.4 การจัดทำโครงการพิเศษ เพื่อการพัฒนาเมืองและการบริการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการพื้นฐาน เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาที่สำคัญเร่งด่วน ซึ่งต้องใช้เวลาเป็นอย่างมาก และเพื่อแบ่งเบาภาระการลงทุนและการดำเนินงานของหน่วยงานท้องถิ่น จึงควรมีการกระตุ้นชักชวนและส่งเสริมให้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนได้เข้ามามีบทบาทร่วมดำเนินการและรับภาระการลงทุนให้มากขึ้น โครงการพิเศษที่กำหนดขึ้นอาจได้แก่โครงการพัฒนาทางด้านการคมนาคม-ขนส่ง เช่นการก่อสร้างถนน การบริการการโดยสารสาธารณะ โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยจัดรูปที่ดิน โครงการพัฒนาศูนย์การค้าพาณิชยกรรม และ

การบริการ โครงการพิเศษต่าง ๆ ที่ดำเนินการควรจะมีผลกระทบสูงและมีอิทธิพลชักนำให้เกิดการพัฒนาและการขยายตัวของชุมชนได้ให้ เป็นไปภายในกรอบและแนวทางการพัฒนาที่ได้ศึกษาและเสนอแนะไว้

2. มาตรการด้านกฎหมาย

มาตรการทางกฎหมายถือเป็นมาตรการสำคัญที่ใช้อย่างค้ำ ครอบคลุมควบคุมและส่งเสริมให้การพัฒนาเมืองและชุมชน เป็นไปตามแนวทาง เสนอแนะไว้แล้ว กฎหมายที่สำคัญ ๆ และที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เทศบาล เมืองกระบี่ มีดังต่อไปนี้

2.1 พระราชบัญญัติการผังเมือง (พ.ศ. 2518) เป็นกฎหมายหลักที่จะทำให้การพัฒนาเมืองและชุมชน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยมุ่งเน้นการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดิน การกำหนดโครงข่ายคมนาคม-ขนส่งทางถนน ตลอดจนการเสนอแนะโครงการสาธารณูปโภคต่าง ๆ พระราชบัญญัตินี้มีอยู่ 84 มาตรา แบ่งเป็น 11 หมวด สามารถออกกฎหมายใช้บังคับได้ โดยมีสาระที่สำคัญดังนี้

- มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และให้อำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

- มาตรา 27 ในเขตที่ได้มีกฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมแล้ว ห้ามบุคคลใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่กำหนดไว้ในผังเมืองรวม หรือปฏิบัติการใด ๆ ซึ่งขัดกับข้อกำหนดของผังเมืองรวมนั้น อย่างไรก็ตาม ความในวรรคที่กล่าวมาแล้วมิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินได้ใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนที่จะมีกฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวม

- มาตรา 29 เมื่อได้มีกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ณ ท้องที่ใด ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นนั้น จัดให้มีการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะขึ้น หรือจะขอให้สำนักผังเมืองเป็นผู้วาง และจัดทำผังเองเฉพาะก็ได้

- มาตรา 83 ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวม และพระราชบัญญัติให้ใช้บังคับผังเมืองเฉพาะ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- มาตรา 84 ผู้ใดไม่ให้ความร่วมมือขัดขวางเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานหรือฝ่าฝืนคำสั่ง มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือ

ทั้งจำทั้งปรับ

2.2 พระราชบัญญัติผังเมืองเฉพาะ เป็นกฎหมายที่จะดำเนินการและประกาศใช้ หลังจากที่ผังเมืองได้ประกาศใช้บังคับในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งแล้ว ทั้งนี้เพื่อใช้ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ถึงขั้นรายละเอียดภายในกรอบข้อกำหนดของผังเมืองรวม

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติผังเมืองเฉพาะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการบังคับให้มีการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ นอกเหนือจากแผนผัง และรายละเอียดในด้านต่าง ๆ แล้ว ยังประกอบด้วยประเภทและชนิดของอาคารที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ก่อสร้าง ข้อกำหนดที่จะให้ปฏิบัติหรือไม่ให้ปฏิบัติ (เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองเฉพาะ) ทุกประการหรือบางประการ รวมทั้งรายละเอียดระบุที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่ต้องเวนคืน โดยมีแผนที่แสดงเขตที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น และรายชื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินโดยชอบด้วยกฎหมายที่จะต้องเวนคืนเพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง

จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติผังเมืองเฉพาะ มีบทบัญญัติที่สำคัญและให้อำนาจในการควบคุมและปฏิบัติ โดยเฉพาะอำนาจในการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์และการใช้ประโยชน์ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนผังและข้อกำหนดได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการจัดทำและบังคับใช้ผังเมืองเฉพาะ เป็นเรื่องละเอียดอ่อน มีผลกระทบรุนแรงแก่สิทธิของบุคคลและนิติบุคคล จึงเป็นเรื่องค่อนข้างยุ่งยากและต้องใช้เวลาในการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนั้นหน่วยงานท้องถิ่นควรทำการศึกษาและพิจารณาให้ถี่ถ้วน โดยหาวิธีการประสานประโยชน์และร่วมมือจากประชาชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อความสัมฤทธิ์ผลโดยรวมในที่สุด

2.3 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (พ.ศ. 2522) เป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมลักษณะทางกายภาพของอาคารในด้านความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัยและป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง สถาปัตยกรรม การอำนวยความสะดวกแก่การจราจร รวมทั้งการกำหนดพื้นที่เว้นว่างระยะถอยร่นของอาคารจากแนวที่ดิน ขนาดสัดส่วนและการใช้ประโยชน์อาคาร เป็นต้น

กฎหมายฉบับนี้ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารเพื่อควบคุมลักษณะ รูปแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาคาร สำหรับหน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งได้แก่เทศบาลเมืองกระบี่ สามารถออกข้อ

บัญญัติข้อกำหนดในเรื่องต่าง ๆ ได้เท่าที่ไม่ขัดแย้งกับกฎกระทรวง เช่น การกำหนดพื้นที่เว้นว่างในการก่อสร้างอาคารแต่ละประเภท เป็นต้น นอกจากนี้เทศบาลเมืองกระบี่ ซึ่งเป็นผู้ใช้กฎหมายฉบับนี้สามารถใช้ในการควบคุม และปฏิบัติให้เป็นไปตามผังเมืองรวมที่วางไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาคารและสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ

2.4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน (พ.ศ. 2526) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับพื้นที่เกษตรกรรม อย่างไรก็ตาม มาตรการที่เกี่ยวข้องและสามารถนำไปใช้ดำเนินการเกี่ยวกับการวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน รวมทั้งในด้านปฏิบัติให้ประสานสอดคล้องระหว่างการปรับปรุงอนุรักษ์ดินและน้ำกับแผนผังข้อกำหนดผังเมืองรวม

2.5 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (พ.ศ. 2518) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา รวมทั้งกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมและรักษาภาวะสิ่งแวดล้อมของชุมชน เมืองและชนบท โดยให้อำนาจคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เสนอแนะ และกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ซึ่งสามารถที่จะกำหนดให้สอดคล้องกับแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองรวมเมืองกระบี่ที่ได้วางไว้

2.6 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (พ.ศ. 2503) เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจหน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งได้แก่เทศบาลเมืองกระบี่สามารถสั่งให้รื้อถอนอาคารที่ชำรุดทรุดโทรม ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนอันทำลายสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับแม่น้ำลำคลองหรือบริเวณสวนสาธารณะ ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่สวยงามและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

2.7 พระราชบัญญัติรักษาคูคลอง (ร.ศ. 121) และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 44 กฎหมายทั้ง 2 ฉบับนี้ เกี่ยวกับการดำรงรักษาสภาพของแม่น้ำ-คูคลอง ให้อยู่ในสภาพที่ดี โดยกรมเจ้าท่า กรมชลประทาน และหน่วยงานท้องถิ่น เป็นผู้ใช้อำนาจ

2.8 พระราชบัญญัติสาธารณสุข (พ.ศ. 2484) เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจหน่วยงานท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลเมืองกระบี่ ดำเนินการเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน และกิจกรรมบางประเภท ที่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อน รำคาญ หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพความปลอดภัย หรือสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยให้มิอำนาจก้าจัดห้ามและระงับเหตุ กับให้อำนาจดูแลรักษา

2.9 พระราชบัญญัติจราจรทางบก (พ.ศ. 2522) และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 เรื่องทางหลวง กฎหมายฉบับแรกนั้นให้อำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระเบียบการจราจรทางบก เช่นการกำหนดถนนให้เป็นทาง กำหนดช่องทางรถ กำหนดการห้ามจอดรถ เป็นต้น สำหรับกฎหมายฉบับหลังนั้น จะครอบคลุมถนนซึ่งเป็นทางหลวงประเภทต่าง ๆ

2.10 พระราชบัญญัติโรงงาน (พ.ศ. 2512) เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม เช่น การกำหนดพื้นที่หรือบริเวณเพื่อใช้ในกิจการหรือตั้งโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งกำหนดประเภท ชนิด ขนาด และจำนวน โดยให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศใช้ราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตตั้งโรงงานประเภทหนึ่งหรือชนิดใด ๆ ภายในเขตอุตสาหกรรมนั้นได้ แล้วให้อำนาจปลัดกระทรวงในการอนุญาตให้ตั้งหรือให้หยุดประกอบการทั้งหมดหรือบางส่วนในการชั่วคราว เพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขโรงงานที่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงแก่สาธารณชน หรือขัดต่อวัตถุประสงค์และข้อกำหนดของผังเมืองรวม

2.11 พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2522) เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ทำการสำรวจวางแผนการก่อสร้าง บำรุงรักษา สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนกำหนดประเภทและขนาดของกิจการอุตสาหกรรม รวมทั้งควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบการภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนผัง และข้อกำหนดของผังเมืองรวม ทั้งในกรณีที่นิคมอุตสาหกรรมนั้นถูกจัดตั้งขึ้นภายในเขตหรือภายในบริเวณใกล้เคียงกับเขตผังเมืองรวมนั้น ๆ

2.12 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ (พ.ศ. 2497) กฎหมายฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานสำหรับกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ โดยได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการบังคับเวนคืนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการใด ๆ ซึ่งจำเป็นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค ทรัพยากรธรรมชาติหรือประโยชน์ของรัฐอย่างอื่น โดยใช้เงินเป็นค่าตอบแทน กฎหมายฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์แก่การดำเนินการตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนดของผังเมืองรวม ซึ่งในบางกรณีจำเป็นจะต้องเวนคืนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการก่อสร้าง-ปรับปรุง สาธารณูปโภค-สาธารณูปการต่าง ๆ

2.13 ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 286 ว่าด้วยการควบคุมการจัดสรรที่ดิน (พ.ศ. 2515) เป็นกฎหมายที่ควบคุมดูแลการจัดสรรที่ดิน โดยเกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานของสาธารณูปโภค-สาธารณูปการที่จำเป็น สำหรับการบริการโดยถือตามขนาดและจำนวนพื้นที่

ตลอดจนการกำหนดขนาดของแปลงที่ดินต่ำสุดเอาไว้

3. มาตรการด้านการจัดการและการลงทุน

การดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาและตามแผนและโครงการที่เสนอแนะไว้ จำเป็นจะต้องใช้งบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ ฯลฯ เป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อผนึกกำลังจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและการบริการพื้นฐาน สาธารณะและร่วมกับภาระการลงทุน โดยมีเทศบาลเมืองกระบี่ เป็นหน่วยงานหลักที่จะประสานการดำเนินงานดังกล่าว ดังมีแนวทางและมาตรการดังนี้

3.1 มาตรการส่งเสริม-สนับสนุนให้เกิดการพัฒนา

1) การสนับสนุนให้ภาค เอกชนและประชาชน เข้ามาร่วมโครงการพัฒนา บางประเภทที่เหมาะสม ซึ่งอาจกระทำได้หลายวิธี ดังเช่น

- การพัฒนาโดยภาคเอกชน โดยหน่วยงานเทศบาล และภาครัฐบาล ให้การสนับสนุนทางด้านการบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการพื้นฐาน ตัวอย่างของโครงการ ประเภทนี้อาจจะกระทำได้

- การพัฒนาโดยภาคเอกชนและประชาชน โดยหน่วยงานท้องถิ่นและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนบางส่วนในรูปของงบประมาณ วัสดุ-อุปกรณ์ ตลอดจนการ ฝึกอบรม ตัวอย่างเช่น โครงการพัฒนาตรอก ซอย ทางเดิน ทางเท้า ระบายน้ำ เป็นต้น

2) หน่วยงานท้องถิ่นร่วมกับกลุ่มเอกชน ดำเนินการในโครงการพัฒนา บางประเภท เช่น การร่วมกับกลุ่มเอกชนเจ้าของที่ดิน ภาคเอกชนนักลงทุนรวมกันในรูปแบบของ สหกรณ์หรือบริษัท เพื่อการพัฒนาเมือง และการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมือง เป็นต้น

3) การเชิญชวนในองค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนที่เกี่ยวข้องเข้า ร่วมทำโครงการพัฒนาตามผังเมืองรวม เมืองกระบี่ ตามแนวทางการพัฒนาที่ได้เสนอแนะไว้ องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ที่อาจเข้าร่วมโครงการ ดังเช่น การเคหะแห่งชาติ ธนาคารออมสิน ธนาคารพาณิชย์ฯ บริษัทพัฒนาที่ดิน งานก่อสร้างต่าง ๆ เป็นต้น

4) หน่วยงานท้องถิ่นจัดหางบประมาณมาดำเนินการในโครงการต่าง ๆ ตามแนวทางที่เสนอแนะไว้ โดยใช้งบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ 3 ประเภท ซึ่งได้แก่ เงินราย-

ได้ของท้องถิ่น (ภาษี-ค่าธรรมเนียม) งบประมาณแผ่นดิน (เงินอุดหนุนและงบประมาณ) และ
เงินกู้ เงินช่วยเหลือต่าง ๆ

3.2 เงินทุนและแหล่งเงินทุน เพื่อการพัฒนา มีดังต่อไปนี้

1) งบประมาณรายได้ของท้องถิ่น ซึ่งได้จากการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รวมทั้งเงินรายได้จากการประกอบกิจการประเภทพาณิชย์ต่าง ๆ

2) งบประมาณแผ่นดิน ได้แก่ เงินอุดหนุนช่วยเหลือหรือสมทบที่รัฐบาลจ่ายให้กับหน่วยงานท้องถิ่นในการพัฒนา เมืองด้านต่าง ๆ ตามโครงการที่ท้องถิ่นได้จัดทำขึ้น โดยอาจแบ่งได้ 3 ประเภท

- เงินอุดหนุนกิจการทั่วไป เป็นเงินอุดหนุนแก่เทศบาลในอัตราเฉลี่ยต่อหัวตามจำนวนประชากรที่มีอยู่

- เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เป็นเงินอุดหนุนโครงการพัฒนาของท้องถิ่นที่ได้รับการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด จำนวนเงินอุดหนุนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและฐานะทางการคลังของเทศบาลนั้น ๆ

- เงินอุดหนุนกรณีพิเศษ เป็นเงินอุดหนุนสำหรับโครงการพิเศษที่ท้องถิ่นจำเป็นต้องดำเนินการได้ เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ และไม่สามารถเสนอโครงการต่อคณะรัฐมนตรีให้พิจารณาความเหมาะสม เป็นกรณีไป

3) งบประมาณ เงินกู้และเงินช่วยเหลือสำหรับโครงการตามแผนพัฒนาที่เสนอแนะไว้แต่ท้องถิ่น ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ และไม่สามารถขอเงินอุดหนุนได้เพียงพอ ท้องถิ่นอาจขอกู้เงิน และขอเงินช่วยเหลือได้จากแหล่งต่าง ๆ

4) เงินทุนพัฒนาจากภาคเอกชน จากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาดังกล่าวมาแล้ว การเข้ามาร่วมดำเนินการโดยภาคเอกชน เช่น โครงการพัฒนาที่ดิน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่าง ๆ เหล่านี้ จะดำเนินงานโดยใช้เงินทุนจากภาคเอกชน ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระการลงทุนของหน่วยงานท้องถิ่นลงได้ เป็นอย่างมาก

4. มาตรการด้านภาษี

มาตรการทางด้านภาษี ถือว่าเป็นมาตรการสำคัญอันหนึ่งที่จะต้องดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ ได้แก่ การเพิ่มพูนรายได้ของท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและให้บริการพื้นฐานที่จำเป็น และการกำหนดอัตราภาษีให้เหมาะสม เพื่อชักนำให้เกิดการ

พัฒนาตามวัตถุประสงค์และแนวทางที่เสนอไว้

- 1) การเพิ่มรายได้ของท้องถิ่น เพื่อให้เทศบาลมีรายได้เพิ่มขึ้น ดังนี้
  - การปรับปรุงโครงสร้างภาษี ได้แก่การขยายฐาน การจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียม และการเพิ่มอัตราภาษีค่าธรรมเนียม เป็นต้น
  - การเพิ่มประสิทธิภาพ ในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียม
  - การขยายกิจการเทศพาณิชย์
- 2) การกำหนดอัตราภาษีและค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชน เช่น ในกรณีการใช้ที่ดิน อาจกำหนดอัตราภาษีสูง สำหรับกิจกรรมที่ไม่ต้องการสนับสนุนหรืออาจกำหนดอัตราภาษีต่ำสำหรับกิจกรรมที่ต้องการส่งเสริม เป็นต้น

สรุปและขอ เสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

พื้นที่ชุมชนที่ศึกษา เป็นพื้นที่เทศบาล และบางพื้นที่ที่ห่างจากทะเลอันดามันประมาณ 2 กิโลเมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงน้ำท่วมไม่ถึง มีป่าไม้ ซึ่งเป็นป่าโปร่งอยู่ทั่วไป ทิศตะวันออกมีแม่น้ำกระบี่ไหลผ่าน แม่น้ำกระบี่มีน้ำทะเลเข้าถึง และจะลงตามระดับน้ำทะเลเป็นประจำทุกวัน สำหรับฤดูฝนบางครั้งมีฝนตกติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน ทำให้ที่ราบต่ำบางแห่งมีน้ำท่วมถึง ทิศตะวันตกเฉียงใต้ของชุมชนเป็นพื้นที่ป่าชายเลน มีคลองผ่านหลายสาย ทิศตะวันตกเฉียงเหนือเป็นที่ราบสูง โดยเป็นพื้นที่ป่าและสวน การตั้งถิ่นฐานในระยะแรกเป็นชุมชนพักอาศัยจะตั้งอยู่ทางทิศใต้ บริเวณแม่น้ำกระบี่ สภาพเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรมประเภทสวนยางพารา ในบริเวณตอนเหนือ ตะวันตกเฉียงเหนือ ตะวันตก และตอนใต้ในบางส่วน

การพัฒนาและการขยายตัวของชุมชน ในระหว่างปี พ.ศ. 2476-2522 เป็นไปค่อนข้างช้ามาก โดยส่วนใหญ่เป็นการขยายตัวของบ้านพักอาศัยและสถานที่ราชการ แต่ภายหลังปี พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา เริ่มมีการขยายตัวของที่อยู่อาศัย สถานที่ราชการ ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี พ.ศ. 2523-2533 มีการขยายตัวการใช้พื้นที่โดยรวมในอัตราปานกลาง โดยการขยายตัวในพื้นที่ทางใต้ (ท่าเรือ) มีการเปลี่ยนแปลงมาก

ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของชุมชนดังกล่าวมีหลายประการ ที่สำคัญได้แก่ การมีทะเลที่ตั้งที่อยู่ใกล้ชิด และมีระบบคมนาคมขนส่งสะดวกกับจังหวัดพังงาและจังหวัดภูเก็ต การมีพื้นที่ว่างคงเหลืออยู่มากในขณะที่ราคาที่ดินยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำและการมีสภาพแวดล้อมที่ดี ประกอบกับได้มีการปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่งในถนนสายหลัก (ในระหว่างปี พ.ศ. 2523-2533) การให้การบริการสาธารณสุขปโภค-สาธารณูปการพื้นฐาน และขยายตัวของการจ้างงาน อันเนื่องจากภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีผลจากนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และ 7 ยังคงมีบทบาทเป็นเมืองหลักในการพัฒนาด้านเมืองชายฝั่งทะเล ด้านอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นแหล่งรองรับประชากรที่จะอพยพจากจังหวัดใกล้เคียง ส่งผลให้ชุมชนที่ศึกษากลายเป็นบริเวณที่เหมาะสมและมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อรองรับประชากร กิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ-สังคมต่อไป

ลักษณะการใช้พื้นที่และการขยายตัวของชุมชนเมืองกระบี่ ในปี พ.ศ. 2533

ลักษณะชุมชนได้เกาะกลุ่มหนาแน่น 3 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งบริเวณฝั่งตะวันตกของแม่น้ำกระบี่ตอนใต้ของเขตเทศบาล จะเกาะกลุ่มตามแนวถนนอุตรกิจ ถนนกระบี่ ถนนเจ้าฟ้า และถนนคงคา มีบทบาทเป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรม-บริการ สถานศึกษา และศูนย์กลางการบริหาร-ปกครองของจังหวัดกระบี่ สภาพพื้นที่ยังมีที่ว่างร้อยละ 60.65 กลุ่มที่สอง ตั้งบริเวณตอนเหนือของเทศบาล บริเวณแยกถนนอุตรกิจ กับถนนเพชรเกษม ถนนเมืองเก่า ถนนหน้าพิลลพลา และถนนเพชรเกษม เป็นชุมชนเก่าในบางส่วน (ถนนเมืองเก่า) มีบทบาทเป็นย่านอยู่อาศัย และย่านขนส่งของจังหวัด เริ่มกระจายตัวเข้าสู่พื้นที่กลุ่มที่สาม โดยกลุ่มที่สามเป็นชุมชนอันเกิดจากโรงพยาบาลกระบี่ เป็นชุมชนพักอาศัย การขยายตัวเริ่มขยายมาตามถนนมาหาราช ในพื้นที่ตอนกลางของเทศบาล พื้นที่ว่างในเขตเทศบาลด้านเหนือและด้านตะวันตก ยังคงเป็นพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรมอยู่มาก ซึ่งพื้นที่ศึกษายังสามารถรองรับประชากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ-สังคม ที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

ผลจากการพัฒนาการขยายตัวของชุมชนดังกล่าวมาแล้ว ได้ก่อให้เกิดปัญหาแก่พื้นที่ชุมชนแห่งนี้หลายประการ จากการศึกษาโครงสร้างและความสำคัญของปัญหาโดยรวม พบว่าปัญหาที่มีความสำคัญส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านกายภาพ โดยปราศจากการวางแผนพัฒนาและจัดระเบียบการขยายตัวของชุมชนอันเนื่องจากไม่มีองค์กรท้องถิ่นที่มีอำนาจ และขีดความสามารถในการดำเนินการมารองรับอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาดังกล่าวได้แก่ ปัญหาลักษณะการขยายตัวของชุมชนตามแนวถนนสายหลัก สภาพน้ำท่วมขังบางพื้นที่ ความเสื่อมโทรมของอาคารบ้านเรือน และสภาพ

แวดล้อม เป็นต้น ปัญหาด้านสาธารณูปโภค-สาธารณูปการพื้นฐานนั้นพบว่า มีปัญหารองลงมา ปัญหาที่สำคัญได้แก่ การกระจายตัวของสถานศึกษา ปัญหาความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน การระบายน้ำ ขาดแคลนไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และการจัดเก็บขยะไม่ทั่วถึง ขาดประสิทธิภาพ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า สภาพ ขนาด และความสำคัญของปัญหา มีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละเขตพื้นที่ย่อย โดยในบริเวณทางด้านเขตพื้นที่ตอนใต้ (ก.3) ของพื้นที่มีปัญหาค่อนข้างมากทางด้านการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ไม่เป็นระเบียบ ระบบถนนขาดการบำรุงรักษา ชำรุดทรุดโทรม การพัฒนาที่อยู่อาศัยของภาคเอกชน ซึ่งตั้งอยู่กระจาย ขาด-การควบคุม ระบบระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาการรुकู้ล่าที่สาธารณะและแม่น้ำลำคลอง และปัญหาการให้บริการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูล ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เป็นต้น สำหรับด้านตอนบนเป็นเขต ก.1 (ตลาดเก่า) มีปัญหาคล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตามปัญหาต่าง ๆ มีขนาดที่น้อยกว่าทางด้านตอนล่าง ซึ่งได้แก่ปัญหาการขยายตัวของชุมชน และสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหาการจัดเก็บขยะ สิ่งปฏิกูลไม่เพียงพอ นอกจากนั้นในพื้นที่ศึกษายังมีปัญหาทางด้านการประกอบอาชีพของประชาชนยังมีน้อย การเพิ่มรายได้มีอัตราค่าโดยขาดแหล่งงาน สำหรับแนวโน้มของปัญหาในอนาคตคาดว่าโดยชุมชนจะมีปัญหาเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องจากเป็นชุมชนเป้าหมายที่จะรองรับในแผนพัฒนาชายฝั่งทะเลทางภาคใต้ตอนบน โดยปัญหาได้แก่การขยายตัวที่ขาดระเบียบ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม การลดลงของพื้นที่เกษตรกรรม และสภาพการตั้งบ้านเรือนและชุมชนจะหนาแน่นในบางพื้นที่ อันเนื่องจากการพัฒนาที่อยู่อาศัย เป็นต้น

แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองกระบี่ในช่วงปี 2533-2553 ได้กำหนดขึ้นจากการพิจารณาประเด็นหลักในการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วยประเด็นปัญหา ความต้องการ นโยบาย และศักยภาพในการพัฒนาของชุมชน นอกจากนี้ได้นำผลการวิเคราะห์ ลำดับขั้นการใช้พื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อการขยายตัวของชุมชนมาร่วมพิจารณาเพื่อกำหนดลำดับวาระของพื้นที่เป้าหมายสำหรับการพัฒนาในอนาคต

แนวทางในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ ในอนาคตที่เสนอแนะไว้ ได้ให้ความสำคัญแก่แนวโน้มในการขยายตัว สภาพ ขนาดความสำคัญของปัญหา ตลอดจนความเร่งด่วนของปัญหาที่จำเป็นต้องดำเนินการ ซึ่งมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันในบางส่วนของพื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 บริเวณดังกล่าว โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญดังนี้

บริเวณพื้นที่ตอนล่างซึ่งมีแนวโน้มในการขยายตัวในอัตราที่สูง และมีบทบาทเป็น

ศูนย์กลางการบริหารราชการของจังหวัดต่อไป โดยกำหนดให้เป็นเป้าหมายในวาระแรก ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาหลัก ได้แก่ การปรับปรุงการจัดระเบียบการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับผังเมืองรวมเมืองกระบี่ การรื้อล้างที่สาธารณะ สภาพแวดล้อม การปรับปรุงถนนต่าง ๆ การปรับปรุงระบบระบายน้ำ การปรับปรุงการจัดเก็บขยะสิ่งปฏิกูลเป็นต้น และได้ส่งเสริม เสนอแนะในการให้เป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้า-บริการ และการท่องเที่ยวในระดับชุมชนและจังหวัด

บริเวณตอนบนของพื้นที่ศึกษาซึ่งอยู่ในวาระแรก เช่นเดียวกับพื้นที่ตอนล่าง เป็นชุมชนตลาดเก่า มีแนวโน้มในการขยายตัวในพื้นที่พักอาศัยปานกลาง มีบทบาทเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้า การขนส่ง และอุตสาหกรรมของจังหวัด แนวหลักในการพัฒนา ได้แก่ การจัดระเบียบ การพัฒนาชุมชน การรื้อล้างที่สาธารณะ สภาพแวดล้อม การปรับปรุงถนนซอยต่าง ๆ การระบายน้ำ เป็นต้น ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับพื้นที่ตอนล่าง

ส่วนพื้นที่บริเวณตอนกลาง (ก.2) นั้น เป็นชุมชนที่ควรจะได้พัฒนาในวาระสอง โดยควรจัดระเบียบในการขยายตัวของชุมชนและสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป

สำหรับในวาระที่สามนั้น ในพื้นที่ ก.4 เป็นการพัฒนาในส่วนที่เป็นที่ว่างเป็นส่วนใหญ่ และปัญหาน้อย ควรได้รับการวางแผนในช่วงเวลาดังกล่าว คือปี พ.ศ. 2543-2553 และพื้นที่โดยรอบของชุมชนในพื้นที่ ข, ค.1, ค.2, และ ค.3 นั้น คงสภาพพื้นที่ให้สมบูรณ์ในด้านเกษตร ป่าไม้และป่าชายเลนทางด้านใต้ต่อไป

2. ขอเสนอแนะ

เพื่อให้การพัฒนาภายในพื้นที่ชุมชนเมืองกระบี่ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญดังนี้

1) เพื่อให้สามารถจัดระเบียบการขยายตัวของชุมชน ตลอดจนสามารถควบคุมดูแล และส่งเสริมการพัฒนาและการให้บริการพื้นฐานที่สำคัญต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรเร่งรัดให้มีการจัดการและดำเนินการดังนี้

- การบังคับใช้ผังเมืองรวมเมืองกระบี่ ซึ่งกำลังดำเนินการโดยสำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย และจะมีผลบังคับใช้ต่อไป ในช่วงระยะเวลาี้ ทางสำนักผังเมืองได้ตั้งสำนักงานผังเมืองจังหวัดกระบี่ ซึ่งอยู่ในขั้นทดลองปฏิบัติการ ซึ่งยังเป็นผลดีแก่จังหวัดด้วย

- การจัดวางและบังคับใช้ผังเมือง เฉพาะในบริเวณที่จำเป็นที่เสนอแนะ
ได้แก่ บริเวณโดยรอบศูนย์ราชการเดิม

- ควรมีการผนึกกำลัง ประสานการดำเนินงานในโครงการพัฒนา และ
โครงการบริการสาธารณะ โดยหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน ตลอดจนประชาชน
ตามบทบาทหน้าที่และกิจกรรมที่เหมาะสม ดังที่ได้เสนอแนะไว้ โดยมีหน่วยงานท้องถิ่น เป็นหน่วย-
งานหลักประสานการดำเนินงานดังกล่าว

- ควรมีการจัดทำแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ตลอดจนแผนปฏิบัติการในชั้น
รายละเอียด โดยอาศัยแนวทางแผนพัฒนาที่ได้จากการศึกษานี้

2) รัฐบาลกลางควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานท้องถิ่นสามารถ
ดำเนินการในการพัฒนาและให้บริการท้องถิ่นของตนได้อย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โดย
ประสานและสอดคล้องกับกรอบ และแนวทางพัฒนาแขวงเทศบาลโดยรวม ประเด็นสำคัญที่ควร
พิจารณาได้แก่ การขยายฐาน การจัดเก็บ-เพิ่มพูนรายได้ การสนับสนุนด้านเครื่องใช้ พาหนะ
และบุคลากรในการดำเนินการ ตลอดจนการให้งบประมาณอุดหนุนหรือจัดหาแหล่งเงินทุนให้ใน
โครงการต่าง ๆ ที่สำคัญ เป็นต้น

3) โครงการแก้ไขและป้องกันปัญหาที่ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ได้แก่
โครงการระบายน้ำ การปรับปรุงโครงข่ายถนน และคุณภาพถนน ตรอก ซอยต่าง ๆ ควบคุมการ
พัฒนาตามแนวถนนสายหลักที่สำคัญโดยเฉพาะถนนมหาราช ซึ่งเป็นถนนตัดใหม่ เป็นต้น

4) โครงการพัฒนาที่ควรให้ความสำคัญเร่งรัดส่งเสริมให้ดำเนินการที่เสนอแนะ
ได้แก่ จัดตั้งศูนย์การท่องเที่ยว โครงการพัฒนาค้ำที่อยู่อาศัย โครงการตลาดกลางการเกษตร
ทั้งการผลิต-จำหน่าย ควรเร่งรัดประสานงานโครงการพัฒนาโครงการที่สำคัญของรัฐบาล

5) หน่วยงานท้องถิ่นของรัฐบาลกลาง ควรให้ความสำคัญและสนับสนุนให้เพิ่มขีด
ความสามารถในการดำเนินการของงานด้านวิชาการ และการวางแผนภายในองค์กรเทศบาลให้
สมคูลย์ กับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีอยู่